

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

**МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ТА МІЖНАРОДНЕ ПРАВО
В ПОСТЫПОЛЯРНІЙ СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ
ВІДНОСИН**

НАУКОВИЙ ЗБІРНИК

Kyiv 2023

УДК 341:316.4.063.3

*Рекомендований до публікації вченою радою
Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса
Грінченка (протокол № 10 від 16 листопада 2022 року).*

Міжнародні відносини та міжнародне право в постбіполярній системі міжнародних відносин: науковий збірник. Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ: [Електронне видання], 2023. 204 с.

Науковий збірник присвячено актуальним проблемам міжнародних відносин та міжнародного права у постбіполярній системі міжнародних відносин, важливим випробуванням якої стала російсько-українська війна, розпочата у 2014 році анексією Крима та окупацією окремих районів Донецької та Луганської областей України.

В основі збірника – результати досліджень викладачів, науковців, а також наукової молоді – здобувачів вищої освіти першого, другого та третього рівнів, які обговорювалися на Всеукраїнській науковій онлайн-конференції «Міжнародні відносини та міжнародне право в постбіполярній системі міжнародних відносин».

Цей науковий збірник адресовано викладачам, вченим, практикам, фахівцям з міжнародних відносин та міжнародного права, дипломатам, здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться проблемами міжнародних відносин та міжнародного права.

Матеріали подані в авторській редакції. Редакція збірника не несе відповідальності за зміст матеріалів та може не поділяти думку автора.

УДК 341:316.4.063.3

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2023

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО	6
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ КРАЇН ТА РЕГІОНІВ У СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН	
Цветков Олександр Глібович СТРЕСОВІ ЗАГРОЗИ АРКТИЧНОЇ ГЕОПОЛІТИКИ	7
Яблонський Василь Миколайович, ДВОСТОРОННІ ВІДНОСИНИ ЕМІГРАЦІЙНИХ УРЯДІВ УКРАЇНИ І ПОЛЬЩІ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ століття	11
Ціватий Вячеслав Григорович, МОДЕЛЬ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ФРАНЦУЗЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ В ПОСТШПОЛЯРНІЙ СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН: АЗІЙСЬКО-ТИХООКЕАНСЬКИЙ РЕГІОН (інституціональний і політико-дипломатичний аспекти)	19
Перга Тетяна Юріївна ЕКОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА АВСТРАЛІЇ НА ПОЧАТКУ ХХІ століття	26
Омельченко Андрій Вікторович, «НАЗДОГАНЯЮЧА» МОДЕРНІЗАЦІЯ У СУЧАСНОМУ РОЗВИТКУ КРАЇН СВІТУ	31
Оліцький В'ячеслав Олександрович, ВИТОКИ СУЧАСНОЇ РОСІЙСЬКОЇ РЕЛІГІЙНОЇ ПОЛІТИКИ: ВІДНОСИНИ РПЦ ІЗ СХІДНИМИ ПАТРІАРХАТАМИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ 1940-х років	34
Kushevska Natalia, Demchenko Lilia THE BALTIC-BLACK SEA UNION: PROSPECTS FOR UKRAINE	39
Горобець Ігор Володимирович ТАЙВАНЬ У ВІДНОСИНАХ МІЖ США ТА КНР НА ПОЧАТКУ ХХІ СТ.	48
Трюхан Дмитро Андрійович ВІЙНИ ПАМ'ЯТІ У США ЯК ФАКТОР ДЕСТАБІЛІЗАЦІЇ СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ	50
Іщук Анна Андріївна ІННОВАЦІЇ В ЕКОЛОГІЧНІЙ СПІВПРАЦІ МІЖ КАНАДОЮ, МЕКСИКОЮ ТА США В РАМКАХ ПІВНІЧНОАМЕРИКАНСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	54
Павріанідіс Аліса Віталіївна ДОПОМОГА ДОНОРІВ УКРАЇНИ В РАМКАХ МІЖНАРОДНОГО ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	58
Купових Ірина Ярославівна ВИТОКИ БОРОТЬБИ З РАСОВОЮ ДИСКРИМІНАЦІЄЮ У США	62
Підручна Єлизавета Романівна ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН США ТА РЕСПУБЛІКИ КОРЕЇ В ХХІ СТОЛІТТІ	65

ПРИРОДА ТА МЕХАНІЗМИ МІЖНАРОДНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Слюсаренко Ірина Юріївна, РОЛЬ ЛІДЕРА В ПРОЦЕСІ ПРИЙНЯТТЯ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНИХ РІШЕНЬ (за матеріалами журналу <i>Foreign Policy Analysis</i> за 2022 рік)	70
Мельник Ганна Мирославівна, Роганова Анна Ігорівна РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ ДИПЛОМАТІЇ В УКРАЇНІ	79
Казакова Оксана Миколаївна ІНСТРУМЕНТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ФРАНЦІЇ	82
Лісовська Мирослава Миколаївна, ПРОБЛЕМАТИКА МІГРАЦІЙНИХ ОБМЕЖЕНЬ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ В КОМУНІКАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ДИПЛОМАТИЧНИХ ПРЕДСТАВНИЦТВ (на прикладі Турецької республіки)	88
Vdovychenko Victoria Andriivna BATTLE OF NARRATIVES IN ITALIAN PUBLIC DISCOURSE AFTER RUSSIA'S FULL SCALE INVASION OF UKRAINE	91
Корешков Ігор Валерійович, Пістракевич Олена Володимирівна, ОСОБЛИВОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ	95
Любарець Діана Михайлівна, НОВІ ПІДХОДИ НАТО ДО СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ з 2014 року ЗМІНА БЕЗПЕКОВОЇ ПАРАДИГМИ У СВІТІ	101
Бессонова Марина Миколаївна “ВОЄННА” ХВИЛЯ ЕМІГРАЦІЇ З УКРАЇНИ 2022 р. ТА УКРАЇНСЬКА ДІАСПОРА	105
Черкасов Станіслав Сергійович, Бокова Марія Вікторівна РОЛЬ НАТО У РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА З ПОДОЛАННЯ СВІТОВОЇ ПАНДЕМІЇ COVID 19	110
Чернишова Лариса Олексіївна, ЧИННИКИ КОНФЛІКТНОСТІ ТА ЗАГРОЗИ БЕЗПЕЦИ В ЛАТИНСЬКІЙ АМЕРИЦІ	117
Кордун Олексій Олександрович, ОСНОВНІ ФОРМАТИ ТА ОБСЯГИ ВІЙСЬКОВОЇ ДОПОМОГИ США УКРАЇНІ У 2022 р.	121
Шимкевич Катерина Олександрівна ОСОБЛИВОСТІ «ВІЙСЬКОВОГО НЕЙТРАЛІТЕТУ» СЕРБІЇ У КОНТЕКСТІ РЕГІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ БЕЗПЕКИ БАЛКАН	127
Kushevska Natalia, Mondriievska Anastasia THE U.S.-RUSSIAN CONFRONTATION OR A NEW COLD WAR	133
Kushevska Natalia, Musienko Kyril INTERNATIONAL COMMITTEE OF THE RED CROSS: EXPECTATIONS AND RESULTS THROUGH THE PRISM OF RUSSIAN AGGRESSION	139

6. Schafer M., Lambert J. E. Psychological Characteristics of Leaders (PsyCL): A New Data Set. *Foreign Policy Analysis*. 2022. Vol. 18, no. 2. URL: <https://doi.org/10.1093/fpa/orac008> (date of access: 09.11.2023).
7. Yu C., Whang T., Lee S. When Does Audience Matter? Challengers' Stability and Audience Costs. *Foreign Policy Analysis*. 2022. Vol. 18, no. 3. URL: <https://doi.org/10.1093/fpa/orac011> (date of access: 08.11.2023).

УДК: 327.8:004.7

Мельник Г.М.
Роганова А.І.

РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ ДИПЛОМАТІЇ В УКРАЇНІ

The article examines the main areas of development of digital diplomacy in Ukraine. In particular, the influence of globalization processes on the implementation of foreign policy in the format of "soft power", the use of Twitter-diplomacy as a tool of influence in the information environment and its effectiveness in the international arena were investigated. The formation of a favorable image of Ukraine and the promotion of the country's brand abroad are characterized.

Keywords: digital diplomacy, main directions, Twitter-diplomacy, globalization processes, image of Ukraine.

Найбільш масштабним і динамічним процесом у сучасних умовах стала глобалізація. Вивчення особливостей формування іміджу країни в контексті глобальних трансформаційних процесів є важливим, оскільки це дає можливість краще розуміти поточний стан та подальші перспективи. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій вніс вагомі зміни у сферу публічної дипломатії, тим самим зумовив утворення нового напрямку дипломатії - цифрової. Завдяки тому, що цифрова дипломатія не потребує високого бюджету, має доступ до значної аудиторії, володіє швидкою двосторонньою комунікацією і зворотнім зв'язком, тому вона стає популярною і затребуваною. Використання в Україні цього інструменту впливу та середовища для його реалізації сьогодні відіграє важливу роль в зовнішній політиці країни, становлення українського бренду та зламі стереотипів.

Метою дослідження є аналіз особливостей розвитку цифрової дипломатії в Україні.

Методи дослідження. Під час дослідження використано системний і структурно-функціональний методи. У процесі вивчення документів, які регламентують реалізацію публічної і цифрової дипломатії застосовано метод контент-аналізу.

Стрімкий процес глобалізації стимулює вносити зміни у багатьох сферах реалізації зовнішньої політики. Потенціал інформаційно-комунікаційних технологій все частіше використовують провідні суб'єкти світової арени,

реалізуючи зовнішню політику у форматі «м'якої сили» та застосовуючи модерні підходи. Сучасні трансформації все більше підкоряються глобальній логіці міжкультурної комунікації для всебічного обміну досвідом, впровадження новітніх соціально-політичних і наукових технологій та соціальних процесів дестандартизації, деконцентрації і демаксимізації [2, с.156].

Ілан Манор і Ріс Кріллі зазначили, що у зовнішній політиці відбуваються процеси медіатизації, які розуміються як підпорядкування логіці медіадіяльності, а Міністерства закордонних справ мають «емігрувати» в соціальні мережі. Вони стають медіа-акторами, які виробляють і поширюють власний медіа-контент безпосередньо серед аудиторії соціальних мереж, тим самим реалізуючи зовнішню політику [7, с. 69].

Таким інструментом зовнішньої політики, який створює позитивний імідж країни, формує ставлення громадськості та впливає на сприйняття її закордоном, є публічна дипломатія. В Україні це явище є відносно новим і особливо актуальним на сучасному етапі. Основними напрямками публічної дипломатії в Україні є культурна, економічна, експертна, кулінарна, науково-освітня, спортивна, і в тому числі і цифрова дипломатія. Вимірами роботи суб'єктів публічної дипломатії у сфері цифрової дипломатії є: 1) взаємодія з міжнародними цифровими платформами для просування позитивного іміджу України у світі та захисту національної безпеки; 2) використання цифрових інструментів для організації заходів і проєктів публічної дипломатії; 3) використання потенціалу соціальних мереж та взаємодія з онлайн-спільнотами для формування позитивного іміджу України та просування інтересів України у світі [4, с.15].

Поняття цифрова дипломатія було включено в Доктрину інформаційної безпеки України [1], яка запроваджена концепцією цифрової дипломатії у роботу МЗС України, що призвело до подальшої інституціоналізації її практики. У 2015–2016 рр. за участі створеного Управління публічної дипломатії (з 2020 р. - Департамент публічної дипломатії) було завершено ребрендинг соціальних мереж Міністерства, реєстрацію усіх посольств України в соціальних мережах [3, с. 144].

Соціальні мережі закордонних дипломатичних установ України відіграють важливу роль у реалізації іміджевих ініціатив, оскільки вони мають відповідний контент і аудиторію на яку поширюють інформацію.

Активна робота Міністерства закордонних справ і дипломатичних установ України в соціальних мережах дали змогу провести низку потужних інформаційних онлайн-кампаній (#RussiaInvadedUkraine, #StopFake, #LetMyPeopleGo, #CrimeaIsUkraine тощо), що привернули увагу спільноти та значно розширили аудиторію підписників сторінки МЗС України у Твіттері. Управлінням публічної дипломатії було також започатковано практику синхронних онлайн-кампаній у соціальних мережах українських посольств тривалістю від кількох тижнів до місяця (або довше). На сторінках Посольств у Твіттер та Фейсбук розміщувались матеріали, підготовлені МЗС для донесення ключових меседжів до іноземних аудиторій щодо збройної агресії РФ, боротьби

України за власну незалежність, туристичний, науковий, інвестиційний потенціал тощо [3, с. 144].

Twitter - онлайн-платформа мікроблогів активно використовується офіційними представниками влади для швидкої та ефективної передачі інформації, у тому числі й Президентом України. У його твітер-акаунті @ZelenskyuUA можна чітко прослідкувати перехід до активної фази використання мережі в рамках безпосереднього звернення до інших акторів міжнародної спільноти про допомогу та співпрацю. До початку війни в Україні активність президента Зеленського була обмежена в середньому одним дописом на день, 24 лютого 2022 року лише за добу було створено 36 твітів [6].

Здійснивши аналіз облікового запису МЗС України у Твітері за 2013–2022 рр. можна констатувати, що за ці роки кількість твітів з офіційної сторінки МЗС зросла майже в 70 разів (з 1047 до 67100), найбільша активність спостерігається у 2014 та 2022 роках.

Пропорційно щодо динаміки твітів зростала і кількість фоловерів сторінки (з 760 у 2013 р. до 82 621 у 2018 р.) [3]. У порівнянні з 2021 роком – 98230 підписників [1], кількість значно зросла до 445 800 [8].

Соціальні мережі та будь-які інші медіа чи Інтернет-ресурси також використовуються для просування та розповсюдження бренду країни. Так українська рекламна агенція «Vanda» створила гасло «Be brave like Ukraine» та розмістила його на білбордах найвідоміших вулиць різних країн світу. Окрім цього «Vanda» запустила онлайн-флешмоб в Instagram фото з українським паспортом та залучила українські бренди підтримати ініціативу, розмістивши «Сміливість» на власних товарах [5].

Глобалізація спричиняє виникнення нових проблем та викликів, які постають перед сучасною дипломатією. Пошуки ефективних шляхів їх вирішення – одні з головних завдань Міністерства закордонних справ України. Цифрова дипломатія є ефективним інструментом формування іміджу держави. З 2014 р. вона стала потужним інструментом протидії російській пропаганді і розповсюдження об'єктивної інформації про Україну. У зв'язку з активним розвитком цифрової дипломатії, інформаційна система забезпечення зовнішньої політики України потребує подальшого вдосконалення. Просування позитивного іміджу країни на міжнародній арені стане набагато ефективнішим, а Україна зможе посісти вищі позиції у світових рейтингах.

Список використаних джерел

1. Доктрина інформаційної безпеки України / Затверджено Указом Президента України від 25.02.2017 року № 47/2017. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/472017-21374> (Дата звернення: 10.10.2022).
2. Іщенко М., П'єцух О. Імідж України в контексті глобальних трансформаційних процесів. *Політичний менеджмент*. 2008. № 4. С. 154-162. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/59851/16-Ischenko.pdf?sequence=1> (Дата звернення: 12.10.2022).
3. Сегеда О. Цифрова дипломатія України як елемент нової публічної дипломатії.

- Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку*. 2020. Вип. 3. С. 139-147. URL: http://politicus.od.ua/3_2020/23.pdf (Дата звернення: 20.10.2022).
4. Стратегія публічної дипломатії МЗС України 2021-2025. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/Стратегії/public-diplomacy-strategy.pdf> (Дата звернення: 10.10.2022).
5. Як народжувалась Сміливість. URL: <https://telegraf.design/yak-narodzhuvalasya-smilyvist-kejs-brave-like-ukraine/> (Дата звернення: 10.11.2022)
6. Cajthamlová V. Ruská válka na Ukrajině a sociální síť. URL: <https://www.iir.cz/ruska-valka-na-ukrajine-a-socialni-site> (datum aplikace 04.11.2022)
7. Manor I., Crilley R. The Mediatisation of MFAS: Diplomacy in the New Media Ecology. *The Hague Journal of Diplomacy*. 2020. №15. P. 67-92. <http://oro.open.ac.uk/67011/> (Last assess: 10.11.2022).
8. Twitter-сторінка МЗС України. URL: https://twitter.com/mfa_ukraine (Дата звернення: 20.11.2022)

УДК: 94(44):327.82

Казакова О.М.

ІНСТРУМЕНТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ФРАНЦІЇ

The article examines the features of French public diplomacy at the current stage. The traditional and new aspects of the implementation of the current policy by French diplomacy are reviewed. The consequences of the statistical tools are the complex activity of the development of the most important political interests of France in the international arena and the promotion of the image of the country. Appointed to actively promote new tools for the field of public diplomacy, among those who wanted to see information technologies: websites, social media, mobile supplements of audiovisual information, popular video platforms.

Keywords: *diplomacy, institutions of diplomacy, French, soft power.*

В сучасних геополітичних умовах, Франція прагне втримати позиції дипломатичного лідерства, посилити свої зовнішньополітичні важелі впливу та просувати власний сприятливий імідж, національні цінності в міжнародних відносинах. Французький дипломатичний та політичний корпус використовує стратегії публічної дипломатії, «м'якої сили» для реалізації зовнішньополітичного курсу країни та просуванні іміджу країни.

Інструменти публічної дипломатії є необхідною складовою для реалізації зовнішньої політики держави. Основними з них, можна виокремити наступні: робота міжнародних французьких організацій, освітніх, культурних та наукових установ; здійснення міжнародних обмінів, культурних та волонтерські кампаній;